

راه های شناخت ترکیب های وصفی و اضافی از یکدیگر

هرگاه دو کلمه به وسیله ی (-) و یا (ی) به هم اضافه شوند، ترکیب میسازند. مانند:

حیاطِ مدرسه-خانه ی زیبا-دفترِ علی-دانش آموزِ درس خوان....

ترکیب ها، یا وصفی هستند که در این حالت، به کلمه ی اول «موصوف» و به کلمه ی دوم «صفت» می گویند و

یا اضافی هستند که در این صورت به کلمه ی اول «مضاف» و به کلمه ی دوم «مضاف الیه» می گویند.

راه های تشخیص ترکیب های وصفی و اضافی

۱- ابتدا کسره ی بین دو کلمه را حذف میکنیم و به جای آن علامت ویرگول(،) میگذاریم و در آخر ترکیب،

فعل «است» را اضافه میکنیم. اگه یک جمله ی معنی دار ایجاد شد ترکیب وصفی است و در غیر این صورت،

ترکیب اضافی است. مثال: شهر زیبا ← شهر، زیبا است. ← ترکیب وصفی

دروازه ی شهر ← دروازه، شهر است. ← ترکیب اضافی

۲- بین ترکیب های اضافی، میتوانیم کلمه های «این» و «آن» را قرار دهیم.

مثال: کتاب خانه ی مدرسه ← کتاب خانه ی آن مدرسه

اما در بین ترکیب های وصفی (مانند: ماشین زیبا-گل خوش بو...) نمی توانیم.

۳- بین ترکیب های وصفی، میتوانیم مصوت (ی) اضافه کنیم.

مثال: مسیر دشوار ← مسیری دشوار گل زیبا ← گلی زیبا

اما بین ترکیب های اضافی (مانند: کتاب من-توپ علی...) نمیتوانیم «ی» بیاوریم.

۴- بین ترکیب های وصفی، میتوانیم کلمه ی «بسیار» را قرار دهیم.

مثال: معلم مهربان ← معلم بسیار مهربان شهر بزرگ ← شهر بسیار بزرگ

اما بین ترکیب های اضافی (مانند: صدای مادر-کشور ایران...) نمیتوانیم.

۵- در ترکیب های اضافی، میتوانیم جای مضاف و مضاف الیه (فقط در اضافه های ملکی) را عوض کنیم و در

آخر جمله، فعلی از مصدر «داشتن» اضافه کنیم.

مثال: عروسک مینا ← مینا، عروسک دارد. دروازه ی شهر ← شهر، دروازه دارد.

اما در ترکیب های وصفی، (مانند: آسمان آبی-پارچه ی رنگارنگ...) نمیتوانیم این کار را انجام دهیم.

۶- در ترکیب های وصفی، میتوانیم به آخر صفت (فقط صفت های بیانی) «تر» و یا «ترین» اضافه کنیم.

مثال: شاگرد باهوش ← شاگرد باهوش تر/باهوش ترین شاگرد- آب گرم ← آب گرم تر/گرم ترین آب

۷- صفت همیشه جزئی از موصوف است. مثلاً وقتی میگوییم «درخت سبز»، در واقع کلمه ی «سبز» جزئی از

«درخت» است. اما در ترکیب های اضافی، مضاف الیه جزئی از مضاف نیست.

۸- در ترکیب های وصفی، صفت ها جمع بسته نمی شوند. اما در ترکیب های اضافی (از نوع ملکی که مضاف

الیه، ضمیر و یا نام انسان نباشد) مضاف الیه را میتوان جمع بست. مثال: حیاط مدرسه ← حیاط مدارس

تذکر: مهم ترین راه تشخیص ترکیب های وصفی از اضافی، توجه به معنای آنها است و موارد ارائه شده، تنها

نشانه هایی برای سهولت کار است و ممکن است که یک ترکیب، وصفی و یا اضافی باشد اما در انطباق با قواعد

بالا، فاقد معنا باشد.